3. **Volgens artikel 3 van Verordening no. 77 van 23 juli 1962 van de Commissie der Europese Economische Gemeenschap moet de uitdrukking „eetbaar slachtafval" worden verstaan in die zin dat zij produkten omvat van soortgelijke handelswaarde als de „kalkoenestaarten".**

Aldus gewezen en ondertekend te Luxemburg op achttien februari negentienhonderdzeventig.

Lecourt Monaco Pescatore

Donner Trabucchi Strauss Mertens de Wilmars

Uitgesproken ter openbare terechtzitting, gehouden te Luxemburg op achttien februari negentienhonderdzeventig.

De Griffier
A. Van Houtte

De President
R. Lecourt

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL K. ROEMER VAN 29 JANUARI 1970 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

Bij het verzoek om een prejudiciële beslissing dat wij heden behandelen gaat het om de interpretatie van de Verordening van de Raad no. 22 van 4 april 1962 houdende de geleidelijke totstandbrenging van een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector slachtpluimvee (Publikatieblad 1962, blz. 959) alsmede de interpretatie van de daartoe gegeven uitvoeringsverordeningen der Commissie no. 77 en no. 136 (vastgesteld respectievelijk op 23 juli 1962 en 31 oktober 1962 en opgenomen in het Publikatieblad 1962 respectievelijk blz. 1881 en blz. 2625).

Van deze teksten moet allereerst op artikel 4 van Verordening no. 22 worden gelet, dat de invoer van geslacht pluimvee en delen van pluimvee uit derde landen aan een heffing heeft onderworpen. De heffingsbedragen voor delen van pluimvee werden voor de eerste maal vastgesteld in de Verordening van de Commissie no. 77 en wel in de vorm van omrekeningsfactoren welke betrekking hadden op de heffingsbedragen voor geslachte kippen en geslachte kalkoenen, gelijk die in de Verordening no. 76 waren vastgesteld. Aanvankelijk waren er twee omrekeningsfactoren : één van 1,25 voor delen van geslacht pluimvee, tariefpost ex 02,02 van het gemeenschappelijke douanetarief en een

1 — Vertaald uit het Duits.

coëfficient van 0,46 voor eetbaar slachtafval van dezelfde tariefpost. Nadien werd bij de Commissieverordening no. 136, in werking getreden op 12 november 1962, de post „delen van geslacht pluimvee" onderverdeeld in de posten „ruggen en halzen" (met een omrekeningscoëfficiënt van 0,75) en „alle andere delen van pluimvee" (met een omrekeningscoëfficiënt van 1,25). Nog later bracht de Commissieverordening no. 79/66 van 29 juni 1966 (wat voor de onderhavige procedure niet van rechtstreeks belang is) een verdere onderverdeling aan in de tariefpost delen van pluimvee; daarin werd onder meer een bijzondere coëfficiënt van 0,50 voorzien voor „ruggen, halzen, ruggen met halzen, staarten of vleugelspitsen".

Deze teksten zijn van belang in verband met de invoer van een bepaald produkt uit de Verenigde Staten hetwelk door de te Hamburg gevestigde firma Bollmann, importeur van levensmiddelen, op 12 november 1962 ter inklaring voor het vrije verkeer werd aangemeld, nauwkeuriger gezegd : voor datgene wat de firma Bollmann als „eetbaar slachtafval van kalkoenen" aanduidde en wat in de bij de douaneverklaring gevoegde rekening „kalkoenestaarten" werd genoemd. — Het bevoegde douanekantoor bracht het produkt, dat volgens de firma Bollmann voor menselijke consumptie bestemd was, aanvankelijk onder nummer 02.02 — C van het Duitse heffingstarief (dat wil zeggen van een bepaalde post in een krachtens het Duitse „Abschöpfungserhebungsgesetz" op 13 augustus 1962 gegeven samenvatting van alle krachtens de verschillende communautaire marktordeningen aan heffing onderworpen produkten). Dienovereenkomstig stelde het douanekantoor bepaalde bedragen vast die als gewone heffing, aanvullende heffing en compenserende invoerheffing moesten worden voldaan. Nadien wijzigde het douanekantoor op grond van een in verband met de toepassing van het heffingstarief inmiddels bekend gemaakte richtlijn zijn oorspronkelijke beschikking en legde een navordering op daar het aangemelde produkt niet als eetbaar slachtafval mocht worden beschouwd, doch onder de post 02.02 B-II-b „delen van pluimvee" moest worden gebracht. — Een daartegen gerichte klacht bleef zonder gevolg. Slechts in zoverre werd in de loop van de behandeling de beschikking in een voor de importeur gunstige zin gewijzigd dat het Hauptzollamt verklaarde dat alleen de normale heffing verschuldigd was. — Met betrekking tot de belangrijke vraag der tariefstelling leidde eerst het bij het Finanzgericht ingestelde beroep tot een voor de firma Bollmann gunstig resultaat. Dit gerecht kon zich inderdaad met de opvatting van verzoekster verenigen en besliste dat het onderhavige produkt op grond van de ten tijde van de invoer geldende tariefregeling als eetbaar slachtafval moest worden beschouwd. Derhalve was slechts de oorspronkelijk vastgestelde heffing verschuldigd. Deze beslissing werd voor een groot deel bepaald door de toelichting op het Duitse douanetarief dat, blijkens „Vorbemerkung 2" tot het heffingstarief, voor de interpretatie daarvan moest worden toegepast en krachtens welke staarten slechts eetbaar afval zijn.

Met deze uitspraak van het Finanzgericht was het Hauptzollamt het niet eens. Het stelde beroep in cassatie in bij het Bundesfinanzhof waar de zaak thans nog aanhangig is. — Bij de behandeling in cassatie stelde het Hauptzollamt dat het begrip „eetbaar slachtafval", tarief no. 02.02 van het Duitse douanetarief en van het heffingstarief, de inhoud heeft die daaraan krachtens tarief no. 02.02 van het gemeenschappelijk douanetarief toekomt. De toelichting op het Duitse douanetarief die het Finanzgericht had toegepast en volgens welke staarten eetbaar slachtafval zijn, zou in werkelijkheid slechts zien op die delen van het dierlijk lichaam die bij het slachten afvallen, dus in de eerste plaats op runderstaarten. Kalkoenestaarten daarentegen zouden deel uitmaken van een produkt dat in de handel als „backs and necks", dat wil zeggen als delen van pluimvee, wordt be-

schouwd. — Ook het Bundesfinanzministerium dat aan het proces deelnam oordeelt dat kalkoenestaarten geen slachtafval zijn. Naar zijn mening zou de andere opvatting met name in strijd geraken met de hierbovengenoemde Commissieverordening no. 79/66 van 29 juni 1966 (Publikatieblad blz. 2176). — Hiertegenover staat de mening van verweerder in cassatie dat latere voorschriften van de EEG-Commissie — bedoeld wordt de Verordening no. 79/66 — voor haar geval niet beslissend zijn. Werd hier niettemin op teruggegrepen, dan zou daaruit evenwel indirect kunnen worden afgeleid dat kalkoenestaarten wegens hun geringe waarde als slachtafval moeten worden beschouwd. Daar zij in zoölogische zin staarten zijn, zou daarvoor bovendien de reeds genoemde toelichting op douanetarief no. 02.02 — C gelden, dat wil zeggen een definitie die moet worden toegepast daar in het eertijds geldende heffingstarief een omschrijving van het begrip eetbaar slachtafval ontbrak.

Het Bundesfinanzhof ziet zich derhalve gesteld voor de vraag hoe het gemeenschapsrecht in de onderhavige materie moet worden uitgelegd. Het antwoord daarop is bepalend voor het niveau van de heffing en dus voor de uitspraak in het geding. Daar het Bundesfinanzhof ingevolge artikel 177, derde lid, van het EEG-Verdrag terzake niet tot interpretatie bevoegd is, schorste het bij beschikking van 30 juli 1969 de procedure en legde het Hof van Justitie de volgende vragen ter prejudiciële beslissing voor :

1. „Moet artikel 14 der Verordening no. 22 van de Raad der Europese Economische Gemeenschap van 4 april 1962 krachtens hetwelk de Lid-Staten alle maatregelen nemen om hun wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen zodanig aan te passen dat deze verordening, tenzij daarin niet anders is bepaald, met ingang van 1 juli 1962 kan worden toegepast, in die zin worden verstaan, dat de Lid-Staten gerechtigd en verplicht zijn door nationale voorschriften de aan de heffing onderworpen produkten (artikel 1 der verordening) nader te bepalen en onderling af te grenzen?
2. Indien de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord :
   Moet artikel 1 der Verordening no. 22 van de Raad, waarin produkten van het gemeenschappelijk douanetarief worden vermeld, in die zin worden uitgelegd dat de omschrijving der posten door de nationale wetgever mag worden uitgelegd, daar de omschrijving in een douanetarief noodzakelijkerwijze uitlegging behoeft?
3. Indien de tweede vraag ontkennend wordt beantwoord :
   Zijn kalkoenestaarten ruggen (delen van de rug) of andere delen van geslacht pluimvee in de zin van artikel 2 der Verordening no. 77 van de Commissie van 23 juli 1962 (naar de daarvan in artikel 1 der Verordening no. 136 van de Commissie der Europese Economische Gemeenschap van 31 oktober 1962 gegeven formulering) of eetbaar slachtafval in de zin van artikel 3 dezer verordening?"

Met betrekking tot deze vragen hebben overeenkomstig artikel 20 van het EEG-Statuut van het Hof van Justitie verweerster in cassatie in het oorspronkelijke geding, de regering van de Bondsrepubliek Duitsland en de Commissie van de Europese Gemeenschappen memories ingezonden. Zij hebben bovendien bij de mondelinge behandeling ter zake uitvoerig stelling genomen.

Wij willen thans zien welk antwoord in het licht van de verschillende opvattingen juist voorkomt.

Het antwoord op de gestelde vragen

1. De eerste twee vragen zullen wij — gelijk de Bondsregering en de Commissie, doch eigenlijk ook de firma Bollmann, deden — gezamenlijk behandelen.

De daartoe voorgedragen, uiteenlopende, opvattingen zijn U bekend. *De Bondsregering* is in hoofdzaak van

oordeel dat er een nationale competentie tot het geven van toelichting bestaat, daar de in casu toepasselijke gemeenschapsverordeningen geen voldoende toelichting bevatten en de Gemeenschap dus kennelijk van haar verordenende bevoegdheid op het stuk van de tariefstelling nog geen uitputtend gebruik heeft gemaakt. Bovendien zou het duidelijk zijn dat de omschrijvingen der produkten in Verordening no. 22 naar het gemeenschappelijke douanetarief en de daarvoor geldende toepassingsregelen verwijzen en derhalve ook naar de daartoe noodzakelijke nationale toelichtingspraktijk. — Daarentegen gaat de *firma Bollmann* er van uit dat aan de Gemeenschap reeds tijdens de overgangsperiode de uitsluitende zeggingschap inzake de tarieven voor de produkten der verschillende marktordeningen toekwam. Daarmee zou tevens vaststaan dat ook de bevoegdheid tot toelichting op vragen van tariefstelling aan haar bleef voorbehouden. Voor het overige zouden de gemeenschapsrechtelijke tariefvoorschriften op zichzelf voldoende zijn en behoeft met name artikel 1 van Verordening no. 22 geen toelichting. Aldus gezien kan niet worden gezegd dat de Lid-Staten het recht hebben nieuwe tariefvoorschriften uit te vaardigen, waardoor immers de rechtseenheid in gevaar zou worden gebracht. Hoogstens zouden bij de inwerkingtreding van de gemeenschappelijke marktordening reeds bestaande nationale toelichtingen verder van toepassing blijven voor zover ze met het EEG-recht verenigbaar zouden zijn. — Het standpunt van *de Commissie* ten slotte ligt dichter bij dat van de firma Bollmann zonder daarmee nog geheel samen te vallen. Inderdaad acht de Commissie maatregelen van de nationale wetgever ter vergemakkelijking van de toepassing van het gemeenschapsrecht en derhalve ook nationale interpretatievoorschriften met betrekking tot standaardiserende gemeenschapsrechtelijke omschrijvingen geoorloofd. Zij wijst er evenwel met nadruk op dat de Lid-Staten geen vrijheid, geen discretionaire waarderingsbevoegdheid, hebben om bepaalde produkten onder bepaalde tariefposten onder te brengen.

Wanneer wij thans trachten aan de hand van deze geschakeerde meningen een antwoord op de gestelde vragen te vinden, dan moet vooraf een wezenlijk beginsel worden onderstreept. Gemeenschappelijke marktordeningen — dat is zonder meer duidelijk — kunnen haar functies slechts vervullen wanneer in de gehele Gemeenschap haar uniforme toepassing verzekerd is. Met name mag niet worden afgeweken van de grondregel dat overal voor dezelfde produkten gelijke heffingstarieven moeten gelden. Ware dit anders, dan zou met ernstige storingen in het mechanisme van de marktordeningen gerekend moeten worden en in het bijzonder ook gevreesd dat het ten opzichte van derde landen — daarom gaat het immers in het hoofdgeding — tot een andere oriëntering van het goederenverkeer zal komen. — Aldus gezien kan de juistheid van het door de firma Bollmann en de Commissie verdedigde standpunt stellig niet worden betwijfeld, het standpunt namelijk dat voor marktordeningsprodukten de bevoegdheid tot tariefstelling op de Gemeenschap is overgegaan. Wanneer dit zo is, dan staat tevens vast dat aan de Lid-Staten niet langer een eigen discretionaire bevoegdheid tot het geven van bindende voorschriften op dit gebied toekomt. Belangrijke vragen van tariefstelling dienen veeleer door de Gemeenschap te worden geregeld, gelijk dit inderdaad — de firma Bollmann heeft dit in haar memorie aangetoond — sedert 1962 in talrijke wetgevende handelingen is geschied.

Anderzijds dient echter ook te worden bedacht dat tarieven — met inbegrip van heffingstarieven — in het algemeen standaardiserende produktomschrijvingen bevatten die onvermijdelijk steeds weer tot twijfel en toepassingsmoeilijkheden aanleiding geven. Ook voor de thans van belang zijnde lijst van produkten schijnt dit het geval te zijn, gelijk uit de feiten van het hoofdgeding

blijkt. — Derhalve zou er grond kunnen zijn voor de vraag of een dienovereenkomstige bevoegdheid der Lid-Staten tot het geven van verklaringen en definities niet althans zo lang moet worden aangenomen — hoewel principieel de absolute bevoegdheid tot tariefstelling van de Gemeenschap uit de aard van de materie zelf kan worden afgeleid — als een gedetailleerde, nauwkeurige gemeenschapsregeling ontbreekt. Gelijk wij zagen, is dit de stelling van de Bondsregering. Dat zij niet houdbaar is valt intussen gemakkelijk aan te tonen. Inderdaad blijkt uit het gehele voor het onderhavige geval geldende stelsel dat niettegenstaande de generaliserende produktomschrijvingen van Verordening no. 77 het gemeenschapsrecht zelf ten slotte toch nauwkeurig bepaalt hoe het betreffende produkt moet worden ingedeeld. Hiervoor is in de eerste plaats van betekenis dat de lijst van produkten in de Verordeningen no. 22 en no. 77 de nomenclatuur van het gemeenschappelijke douanetarief overneemt en dus naar het gemeenschappelijk douanetarief verwijst, hetwelk — gelijk bekend — op zijn beurt op het Brusselse douanetarief teruggrijpt. Een waardevolle hulp bij de interpretatie kan derhalve — gelijk de Commissie betoogde — reeds in de toelichtende verklaringen van de Brusselse douane-unie worden gezien. Bovendien vindt men tarief- en interpretatievoorschriften met betrekking tot het gemeenschappelijke douanetarief in de beschikking van de Raad van 13 februari 1960. Ten slotte bevat ook Verordening no. 77 zelf in artikel 8 een speciaal tariefvoorschrift waarop wij later in ander verband zullen terugkomen. — Dit alles wettigt inderdaad de conclusie dat het gemeenschapsrecht met betrekking tot de onderhavige vraag van tariefstelling volledig is, geen lacunes vertoont en — zoals de firma Bollmann heeft uitgedrukt — „self-executing" is. Hoewel derhalve een gedetailleerde, afzonderlijke behandeling van de verschillende vragen van tariefstelling in het gemeenschapsrecht ontbreekt, moet een nationale bevoegdheid tot indeling — welke de Bondsregering met een beroep op de „ruime mazen van het net" van het gemeenschapsrecht voor zich opeist — dat wil zeggen een speelruimte voor het uitvaardigen van verbindende nationale tariefvoorschriften met stelligheid worden uitgesloten.

Hoogstens zou *een* beperking van het tot dusver verdedigde standpunt, met de Commissie en in afwijking van de opvatting van de firma Bollmann, kunnen worden aanvaard. De bestuurspraktijk eist immers dat van nauwkeurige en gedetailleerde bijzondere regelingen niet wordt afgezien, daar zij de uniformiteit van de bestuursuitoefening waarborgen en vergemakkelijken. Met het oog daarop komt het redelijk voor een bevoegdheid tot het geven van nationale toelichtingen op het heffingstarief aan te nemen en wel van toelichtingen die meer inhouden dan hetgeen rechtstreeks uit de gemeenschapsteksten kan worden afgeleid. Inderdaad kan het daarbij — en dit is beslissend — niet om definitief verbindende handelingen gaan, ongeacht wanneer de verklaringen werden of worden vastgesteld, doch moet daarvoor het voorbehoud gelden dat zij met de indelingsbeginselen van het gemeenschapsrecht, hetwelk immers van hogere gelding is, verenigbaar zijn. Met zodanige beperking kan een nationale bevoegdheid tot het geven van toelichtende verklaringen worden erkend, want zij brengt in geen geval enig gevaar voor de uniformiteit van de bestuurspraktijk in de Gemeenschap en evenmin de mogelijkheid van nationale manipulaties met zich, zoals het geval zou zijn wanneer met betrekking tot vragen van tariefstelling van een werkelijke nationale beschikkingsvrijheid moest worden uitgegaan. Men zal dit overigens te gereder kunnen aanvaarden naarmate kennelijk in de Lid-Staten de praktijk wordt gevolgd vóór het geven van zodanige toelichting, in onderlinge overeenstemming en in overleg met de deskundigen van de Commissie, tot een gemeenschap-

pelijke gedragslijn te komen. — Het schijnt ons evenwel twijfelachtig of de verzoekende rechter bij de formulering van zijn vragen aan zodanige toelichtingen van verklarende aard heeft gedacht.
Kon de opvatting met betrekking tot de uitsluitende bevoegdheid van de Gemeenschap tot tariefstelling, gelijk zij tot dusver werd uiteengezet, uit het stelsel van de Verordeningen no. 22 en no. 77 worden afgeleid of — anders gezegd — uit de wijze waarop artikel 1 van Verordening no. 22 de nomenclatuur omschrijft, zo moet thans nog worden aangetoond dat een ander resultaat ook niet gerechtvaardigd kan worden met een beroep op *artikel 14* van Verordening no. 22 (hetwelk het Bundesfinanzhof eveneens heeft genoemd). Dit artikel 14 bepaalt immers dat „de Lid-Staten alle maatregelen treffen om hun wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen zodanig aan te passen dat de Verordening, tenzij daarin anders is bepaald, daadwerkelijk met ingang van 1 juli 1962 kan worden toegepast". — De zin van deze bepaling wordt inderdaad eerst recht begrepen wanneer men de door de Commissie gegeven uitlegging volgt. Naar haar mening moet artikel 14 en moeten andere zodanige voorschriften die krachtens vaste gewoonte in alle marktordeningen werden opgenomen, allereerst ter vervanging van vroeger geldende stelsels dienen en derhalve de Lid-Staten wijzen op de noodzakelijkheid afwijkend nationaal recht af te schaffen. Bovendien zou artikel 14, aldus de Commissie, met het oog op de aan het stelsel der gemeenschappelijke marktordeningen inherente samenwerking tussen Lid-Staten en gemeenschapsinstanties van belang zijn dan wel, anders gezegd, met het oog op de krachtens de marktordeningen onontbeerlijke taakverdeling. In feite is de gang van zaken immers deze dat de op grond van de marktordeningen noodzakelijke *centrale* beslissingen door de gemeenschapsinstanties worden getroffen, terwijl de administratieve uitvoering bij de Lid-Staten berust. Aldus gezien heeft artikel 14 van Verordening no. 22, en hebben andere dergelijke voorschriften, voor alles ook betrekking op het scheppen van de bestuurlijke voorwaarden voor de toepassing van de marktordeningen. Hiertoe behoren maatregelen zoals : aanwijzing van de bevoegde autoriteiten, de vaststelling en berekening van bepaalde prijzen, het verlenen van vergunningen, de omrekening van de in rekeneenheden aangegeven heffingstarieven, hun berekening met toepassing van bepaalde coëfficiënten en dergelijke. In geen geval mag echter worden aangenomen dat artikel 14 een machtiging zou inhouden tot uitvaardiging van tariefvoorschriften, voorschriften dus die meer inhouden dan hetgeen als een geoorloofde classificatie van en toelichting op tariefposten, met het doel de bestuursuitoefening in de hierboven besproken zin te vergemakkelijken, kan worden beschouwd.
Met betrekking tot de eerste twee vragen van het Bundesfinanzhof kan samenvattend derhalve het volgende worden gezegd : De bevoegdheid tot tariefstelling voor de in de Verordening no. 22 omscheven produkten ging bij haar inwerkingtreding op de Gemeenschap over. Alleen naar gemeenschapsrecht wordt bepaald onder welke tariefpost een produkt moet worden gebracht. Enige speelruimte voor bindende nationale toelichtingen ontbreekt. Met inachtneming van dit voorbehoud kunnen nationale toelichtingen ter vergemakkelijking van de bestuursuitoefening worden gegeven.

2. Gezien dit resultaat en met name de vaststelling dat de voorschriften van gemeenschapsrecht en niet nationale verklaringen ten slotte het op de litigieuze produkten toe te passen tarief bepalen, behoeft ook de derde vraag beantwoording. Daarbij zal, als het ware en passant, blijken of de in de renvooibeschikking genoemde toelichting op de heffing die na de invoer werd gegeven met het gemeenschapsrecht verenigbaar is dan wel of een tariefstelling juist voorkomt gelijk deze

uit de toelichtingen op het Duitse douanetarief waarop de firma Bollman zich beroept zou volgen. — Kort samengevat wil het Bundesfinanzhof — wij herhalen dit — weten of het bij kalkoenestaarten om „ruggen", om „andere delen van geslacht pluimvee" of om „eetbaar slachtafval" gaat. Dit zijn de drie posten welke voor de ingevoerde produkten op de dag van inklaring krachtens artikel 2 van de Verordening no. 77 gelijk dit luidt blijkens artikel 1 van de Verordening no. 136 en krachtens artikel 3 van de Verordening no. 77 in aanmerking kwamen. Voor deze posten golden omrekeningscoëfficiënten van 0,75 („ruggen en halzen"), 1,25 („andere delen van geslacht pluimvee") en 0,46 („eetbaar slachtafval"). Op grond daarvan kon de heffing aan de hand van de voor geslachte kalkoenen vastgestelde heffingsbedragen worden bepaald. — De standpunten van de drie deelnemers aan het geding met betrekking tot de derde vraag kunnen eenvoudig als volgt worden weergegeven : De firma Bollmann beschouwt kalkoenestaarten als eetbaar slachtafval, de Commissie en de Bondsregering daarentegen verdedigen toepassing van de tariefpost „ruggen en halzen".

Bezien wij de voorgedragen argumenten nader.

Allereerst dient er op te worden gelet — gelijk de firma Bollman terecht opmerkt — of aan het Hof niet in plaats van, of behalve, een rechtsinterpretatie ook een in het prejudiciële geding ongeoorloofde rechts*toepassing* wordt gevraagd. — Deze opmerking zou van belang kunnen zijn met het oog op hetgeen de Bondsregering heeft gezegd, namelijk dat gevallen denkbaar zijn waarin een groter deel van de rug tot de eigenlijke staart wordt versneden, waarin dus — in die zin moet worden aangevuld — het produkt ten onrechte als „staart" werd omschreven. Eigenlijk hebben wij ons hiermede, dat wil zeggen de identificatie van het produkt, niet bezig te houden; veeleer kan er in de prejudiciële procedure van worden uitgegaan, dat het hoofdgeding werkelijke kalkoenestaarten in de door de importeur omschreven zin, alsmede in de zin van het door hem overgelegde deskundigenrapport tot voorwerp heeft. — Bovendien zou het Hof van Justitie — en daarop doelde de firma Bollmann in de eerste plaats — niet tot rechtstoepassing mogen overgaan door zelf kalkoenestaarten in te delen. Ook dit is op zichzelf juist, daar het Hof van Justitie inderdaad slechts tot taak heeft de in aanmerking komende begrippen van gemeenschapsrecht te interpreteren en de nationale rechter aldus een juiste tarieftoepassing mogelijk te maken. Wij menen evenwel dat voor een overdreven beduchtheid op dit punt geen plaats is. Naar onze overtuiging bestaat er geen enkel bezwaar tegen dat het Hof de subsumptievraag rechtstreeks oplost (uiteraard met weergave van de dragende overwegingen), dat het dus niet volstaat met een uitvoerige en abstrakte definitie der te interpreteren begrippen met behulp waarvan de nationale rechter dan zelf zou moeten subsumeren. Hiervan gaan wij althans bij onze verdere beschouwingen uit.

Wat het eigenlijke probleem der tariefstelling betreft — dat volgens de verklaring van de firma Bollmann bij de mondelinge behandeling althans in zoverre is opgelost als het bij kalkoenestaarten om eetbaar slachtafval gaat — achten de Bondsregering en de Commissie het begrip „slachtafval" voor de juiste indeling van het produkt beslissend. Met een beroep op de betekenis van het woord moet naar hun mening worden gevraagd wat bij een gebruikelijke wijze van slachten bij het prepareren van een normaal commercieel produkt, behalve het schoongemaakte en voor de handel gereedgemaakte produkt normaliter overblijft : slechts dit zou het echte slachtafval zijn. Wanneer zij deze regel op het onderhavige geval toepassen komen zij bij de beantwoording dezer vraag tot de vaststelling, dat in geen enkel land van de Gemeenschap bij het slachten en uitsnijden van kalkoenen staarten afvallen. Daar het echter —

zo vervolgen zij — aankomt op hetgeen in de Gemeenschap gebruikelijk is, kunnen kalkoenestaarten niet als slachtafval worden gekwalificeerd. Daarentegen zou het niet van belang zijn wanneer dit in het land van herkomst (de Verenigde Staten) anders was, waar, naar de firma Bollmann verklaart, kalkoenestaarten overeenkomstig de wensen van de meer draagkrachtige consument blijkbaar regelmatig bij het slachten afvallen en dus niet op uitdrukkelijke aanwijzing van buitenlandse importeurs van het dierlijk lichaam worden verwijderd.

Inderdaad kan niet worden ontkend dat deze beschouwingen alleszins aanlokkelijk zijn. Maar uiteindelijk krijgt men toch de indruk dat de Bondsregering en de Commissie te eenzijdig op de gang van zaken bij het slachten hebben gelet en te weinig aandacht hebben geschonken aan de *verkeersopvatting* (waarvan de Commissie wel spreekt). — Hetzelfde geldt overigens evenzeer voor de opmerking van de Commissie dat in de Verordeningen nos. 76 en 77 als typisch slachtafval van kippon niet staarten, maar kop en poten worden genoemd. Iets beslissends laat zich evenwel aan dit voorbeeld voor de kwalificatie van kalkoenestaarten niet ontlenen, juist omdat het hier — gelijk de firma Bollmann terecht meent — hoofdzakelijk op de verkeersopvatting aankomt. In dezelfde richting wijzen overigens eveneens de reeds genoemde toelichtingen op de nomenclatuur van het Brusselse gemeenschappelijk douanetarief (die woordelijk met de Duitse toelichting overeenstemmen), teksten dus waarvan bij de beantwoording der eerste twee vragen werd gezegd dat ze voor de interpretatie van het gemeenschapsrecht van nut konden zijn, daar het gemeenschappelijke douanetarief op de Brusselse nomenclatuur steunt. Inderdaad zijn volgens deze toelichtingen de *staarten* slachtafval. Daar evenwel kalkoenestaarten in zoölogische zin staarten zijn en het dus voor genoemde toelichtingen niet op het uiterlijke aspect aankomt, bestaat er geen bezwaar tegen kalkoenestaarten evenzo tot slachtafval te rekenen als staarten die hoofdzakelijk uit botten en kraakbeen bestaan.

Bleef er niettemin twijfel bestaan, dan kan deze door de tariefregel van artikel 8 der Verordening no. 77, waarvan eveneens bij de behandeling der eerste twee vragen sprake was, worden opgeheven. In deze bepaling heet het : „Andere in artikel 1, lid 1, van de Verordening van de Raad no. 22 genoemde produkten ..., waarvan de vorm van bereiding met geen der in de artikelen 2 tot en met 6 genoemde vormen van bereiding overeenkomt, moeten bij de toepassing van deze Verordening worden behandeld als produkten van de vorm van bereiding waarop zij het meest gelijken". Ook hier zal — gelijk de firma Bollmann voorstelt — uiteraard de handelswaarde in het middelpunt der beschouwingen staan. Gaat men van die waarde uit, dan kan er niet de geringste twijfel meer aan bestaan dat kalkoenestaarten het meest met slachtafval overeenkomen. Ten slotte wordt de tot dusver ontwikkelde opvatting — zij het niet in beslissende mate — nog bevestigd door de Verordening van de Commissie no. 79 van 29 juni 1966 (Publikatieblad, blz. 2176). Met deze verordening werd — wij wezen daar reeds op — een nadere differentiatie van de voor pluimvee geldende heffingsbedragen ingevoerd en niet in de laatste plaats voor wat het begrip „andere delen" betreft. Zo is thans in artikel 2, tweede lid, sub f), een omrekeningscoëfficiënt voorzien van 0,50 bij invoer van „ruggen, halzen, ruggen met halzen, staarten of vleugels", dat wil zeggen dat de staarten uitdrukkelijk worden genoemd. — Weliswaar zou men kunnen zeggen dat het beslissend is dat deze verordening de staarten juist niet tot het slachtafval rekent maar die met ruggen, halzen, enzovoort onder één post samenbrengt. Toch zou deze zienswijze in dit verband onjuist zijn. Voor een periode waarin een uitdrukkelijke tariefstelling voor kalkoenestaarten ontbrak moet inderdaad meer gewicht worden toegekend aan het

feit, dat de thans geldende uitdrukkelijke tariefstelling met haar coëfficiënt van 0,50 voor staarten, dit produkt — vergeleken met de krachtens Verordening no. 77 juncto Verordening no. 136 geldende tarieven — kennelijk dichter bij slachtafval (omrekeningscoëfficiënt 0,46) brengt dan bij „ruggen en halzen", waarvoor een omrekeningscoëfficiënt van 0,75 heeft gegolden. Hierin kan op zijn minst een bevestiging worden gezien van de juistheid der opvatting dat, gelijk wij reeds voorstelden, het tariefvoorschrift van artikel 8 van de Verordening no. 77 mag worden toegepast.

Zonder dat naar een algemene definitie van het begrip „slachtafval" behoeft te worden gezocht, kan op de derde vraag derhalve worden geantwoord, dat kalkoenestaarten, naar de in 1962 geldende tariefregeling, gezien de verkeersopvatting en hun handelsvoorwaarde — *welke onder die* van ruggen en halzen ligt — als eetbaar slachtafval moesten worden beschouwd.

3. Samenvattend komen wij voor onze conclusie tot het volgende resultaat : Op de eerste twee vragen van het Bundesfinanzhof moet worden geantwoord, dat de Lid-Staten gezien de uitsluitende tariefbevoegdheid der Gemeenschap voor onder de marktordeningen vallende produkten geen competentie met discretionaire speelruimte hebben ter uitvaardiging van bindende tariefbepalingen en dat hun met name in de artikelen 1 en 14 der Verordening no. 22 zodanige bevoegdheid niet wordt toegekend. Zolang in de Gemeenschap nauwkeurige, gedetailleerde toelichtingen ontbraken, konden de Lid-Staten weliswaar ter vergemakkelijking van de bestuursuitoefening zodanige toelichting voor nationaal gebruik geven; ten aanzien daarvan gold evenwel het voorbehoud dat zij verenigbaar waren met het gemeenschapsrecht hetwelk inzake tariefvragen geen leemten vertoont en van hogere gelding is.

Op de derde vraag behoort te worden geantwoord, dat, naar het ten tijde der litigieuze invoer geldende recht, kalkoenestaarten gezien de verkeersopvatting op dit punt, als slachtafval in de zin van Verordening no. 77 moesten worden beschouwd.

Gelijk in alle tot heden behandelde prejudiciële zaken bestaat er geen aanleiding tot een kostenbeslissing; zij zal door de verzoekende rechter worden gegeven.